

บทวิทยุรายการ “รอบรู้กฎหมายไทย”
เรื่อง พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตราย
หรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖
ตอนที่ ๑ บันทึกเทปวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรียบเรียงโดย
ดวงพร เพชรคง
วิทยากร ๕ กลุ่มงานกฎหมาย ๒

บทนำ

ในอดีตมีข้าราชการจำนวนมากต้องออกจากราชการเนื่องจากเป็นผู้พิการ ทุพพลภาพ และเสียชีวิตเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ แม้จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากส่วนราชการโดยได้รับเป็นบำเหน็จบำนาญก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการครองชีพของตนหรือของครอบครัว จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๘๘ ขึ้น เพื่อช่วยเหลือจัดความเดือดร้อน และเพื่อเป็นการสมนาคุณแก่ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติราชการอันเป็นความชอบแก่ประเทศชาติ

แต่ปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา โดยได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการสงเคราะห์ และกำหนดให้ข้าราชการดังกล่าวซึ่งต้องเกษียณอายุในระหว่างรักษาพยาบาล ให้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายจนกว่าการรักษาจะถึงที่สุด รวมทั้งกำหนดทายาทของข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการซึ่งต่อมาถึงแก่ความตาย ได้รับบำเหน็จตกทอดแทนบำนาญตกทอด อันเป็นสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีความเป็นมาอย่างไรบ้าง

กฎหมายเกี่ยวกับการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและประกาศใช้มาแล้วจำนวน ๒ ฉบับรวมถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยกฎหมายแต่ละฉบับมีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้มีการสงเคราะห์แก่ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ การขอรับสงเคราะห์ ข้อบังคับเกี่ยวกับการลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัว หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล กรณีทุพพลภาพหรือพิการ การพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในอดีตกระทรวงการคลังได้มีการส่งร่างพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนกระบวนการตราพระราชบัญญัติ โดยให้เหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้คือ โดยที่ปรากฏว่ามีบุคคลเป็นจำนวนมากต้องออกจากราชการเนื่องจากเป็นผู้พิการทุพพลภาพ เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือที่ถึงแก่กรรมเพราะเหตุดังกล่าว แม้จะได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยได้รับบำเหน็จบำนาญ แต่ก็หาเพียงพอแก่การครองชีพของตนหรือของครอบครัวไม่ จึงสมควรที่จะช่วยเหลือเพื่อจัดความเดือดร้อน และเพื่อเป็นการสมนาคุณแก่บุคคลผู้ซึ่งได้ปฏิบัติราชการอันเป็นความชอบแก่ประเทศชาติ โดยให้ได้รับการสงเคราะห์ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เนื้อหาสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ข้าราชการซึ่งได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ โดยผู้ได้รับการสงเคราะห์มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย รวมทั้งลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการลา และหากข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บนั้นตกเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือพิการอันเป็นเหตุจะต้องออกจากราชการ ถ้าข้าราชการผู้นั้นสมควรจะรับราชการต่อ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดอาจสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นโดยยังไม่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ และเมื่อออกจากราชการเมื่อใดจึงจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ แต่หากข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นดังกล่าวถึงแก่ความตายในภายหลัง ทายาทมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษในลักษณะบำนาญตกทอด

ต่อมาในปี ๒๕๔๕ กระทรวงการคลังได้นำพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลาช้านานแล้ว และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งหลักการสงเคราะห์บางประการยังมีความไม่เหมาะสม จึงเห็นสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสียใหม่ จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ปรับปรุง โดยมีเหตุผลในการเสนอ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีเข้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการสงเคราะห์ และกำหนดให้ข้าราชการดังกล่าวซึ่งต้องเกษียณอายุในระหว่างรักษาพยาบาล ให้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายจนกว่าการรักษาจะถึงที่สุด รวมทั้งกำหนดทายาทของข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการซึ่งต่อมาถึงแก่ความตาย ได้รับบำเหน็จตกทอดแทนบำนาญตกทอด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัตินี้มีหลักการอย่างไร

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ

คำนิยามในพระราชบัญญัตินี้มีอะไรบ้าง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีคำนิยาม ๒ คำ คือ

๑. “ข้าราชการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน แต่ไม่รวมถึงข้าราชการส่วนท้องถิ่น

หลายท่านอาจสงสัยว่าทำไมนิยามของคำว่า “ข้าราชการ” ไม่รวมถึงข้าราชการส่วนท้องถิ่น ขออธิบายว่า นิยามของคำว่า “ข้าราชการ” ในกฎหมายของไทยปัจจุบันมิใช่หลายคำ เช่น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นายของคำว่า “ข้าราชการ” กฎหมายเดิมก็จะหมายถึง บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนในกระทรวง ทบวง กรม ทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายใดๆ ก็ตามจะไปในแนวทางนี้ ต่อมาระบบราชการพัฒนาขึ้น มีส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค มีข้าราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งหมดหลักใหญ่เอาเงินจากรัฐบาลไป นิยามของคำว่า “ข้าราชการ” ในกฎหมายระยะหลังๆ จึงเขียนในลักษณะกว้างว่า “บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินจากงบประมาณประเภทเงินเดือน” เพราะการจัดสรรงบประมาณแบ่งตามประเภท เพราะฉะนั้นการเขียนนิยามในลักษณะนี้ต้องการจะครอบคลุม โดยมีวัตถุประสงค์ให้กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมไปยังส่วนราชการต่างๆ ที่ไม่ได้สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งหมายถึงข้าราชการที่ทำหน้าที่ปฏิบัติราชการเหมือนกันในองค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ ข้าราชการตุลาการ และรวมไปถึงข้าราชการการเมือง เพราะข้าราชการการเมืองก็รับเงินเดือนจากหมวดเงินเดือนด้วยเหตุนี้นิยามในกฎหมายฉบับนี้จึงเขียนในลักษณะค่อนข้างกว้าง เพียงแต่ไปยกเว้นข้าราชการ

ส่วนท้องถิ่น เพราะในเรื่องสวัสดิการของข้าราชการส่วนท้องถิ่นนั้น มีกฎหมายเฉพาะของท้องถิ่นอยู่แล้ว ในมาตรานี้จึงเขียนยกเว้นข้าราชการส่วนท้องถิ่น กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมข้าราชการทุกประเภท พลเรือน ทหาร ตำรวจ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการที่ทำหน้าที่ในองค์กรอิสระ ไม่ว่าจะเป็นศาล ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ป.ป.ช. ปัจจุบันเทคนิคการร่างกฎหมายจะไม่ค่อยใช้คำว่า “ข้าราชการ” จะไปใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งจะรวมถึงข้าราชการและคนที่ทำงานในหน่วยงานของรัฐทุกประเภท

๒. “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” หมายความว่ารวมถึงผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง

เดิมพระราชบัญญัติปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่มีหน่วยงานอิสระ แต่ปัจจุบันมีหน่วยงานอิสระค่อนข้างมาก จึงให้นิยามคำว่า “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” ให้รวมถึงผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม เพื่อครอบคลุมถึงตรงนั้นด้วย นั่นคือถ้าส่วนราชการใดมีรัฐมนตรีกำกับก็เป็นรัฐมนตรี แต่ถ้าส่วนราชการใดไม่มีรัฐมนตรีก็เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการนั้นๆ

วัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่ มาตรา ๕ กล่าวคือ ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ การขอรับการสงเคราะห์ต้องแสดงรายงานแพทย์ที่ทางราชการรับรอง กับรายงานแสดงเหตุที่ต้องรับอันตรายหรือการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายนั้นด้วย

นอกเหนือจากสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้แล้ว พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สิทธิอื่นใด แก่ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่บ้าง

๑. สิทธิการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน

เนื่องจากปัจจุบันการใช้สิทธิเข้ารับรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จึงมีความเป็นห่วงในประเด็นที่ว่ารัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย จะเป็นการจ่ายตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด หากผู้รับการสงเคราะห์เข้ารับการรักษาตัว ณ โรงพยาบาลเอกชน การจ่ายค่ารักษาจะเป็นอย่างไร

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ในหลักการก็คือเรื่องของคำนิยามเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล จะให้ครอบคลุมที่กว้างสำหรับผู้เจ็บป่วยเนื่องจากปฏิบัติ

หน้าที่ราชการ เรื่องของสถานพยาบาลจะให้เข้ารักษาพยาบาลทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน และจะให้มีการยื่นคำขอในการใช้สิทธิก่อนที่จะมีการตรวจสอบ เพื่อให้มีการตรวจสอบว่ากรณีที่ผู้ขอใช้สิทธินั้นเป็นผู้ที่เจ็บป่วยเนื่องจากเหตุปฏิบัติราชการ เรื่องของการเรียกเก็บเงินก็จะให้สถานพยาบาลเรียกเก็บเงินจากทางราชการ ในระบบราชการกำลังมีการพัฒนาปรับปรุงเรื่องของการเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล ให้สถานพยาบาลเรียกเก็บเงินจากกรมบัญชีกลางโดยตรง ถ้าเจ็บป่วยเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการเข้าโรงพยาบาลเอกชนรัฐบาลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ในทางปฏิบัติถ้าเจ็บป่วยเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเอกชนได้ รัฐบาลจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามที่สถานพยาบาลเรียกเก็บ แต่ต้องมีการตรวจสอบว่ากรณีที่เจ็บป่วยเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการจริงหรือไม่ หรือเนื่องจากเจ็บป่วยปกติ เพราะการเจ็บป่วยปกติก็มีสวัสดิการปกติ ถ้าเจ็บป่วยเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการก็จะจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้เต็มที่ เพื่อให้ผู้ที่เจ็บป่วยได้หายเร็วขึ้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

๒. สิทธิในการได้รับรักษาพยาบาลที่ต้องใช้เวลารักษานานเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการลา

ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในระหว่างที่ต้องรักษาพยาบาลอยู่นั้น ถ้ารัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรจะให้ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายนั้นได้ลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการลาของข้าราชการก็ได้ และในระหว่างได้รับอนุญาตให้ลาให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนเต็ม

หากในระหว่างที่ต้องรักษาพยาบาล ข้าราชการผู้นั้นต้องเกษียณอายุราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ก็ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายต่อไปจนกว่าการรักษาจะถึงที่สุด

ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลจนกว่าการรักษาจะถึงที่สุด ก็ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

๓. สิทธิกรณีข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ต้องตกเป็นผู้ทุพพลภาพหรือพิการ

ในมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ข้าราชการที่ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บหรือการถูกประทุษร้ายจนทำให้ตกเป็นผู้ทุพพลภาพหรือพิการ อันเป็นเหตุจะต้องออกจากราชการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้อยู่ หากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่าข้าราชการ

ผู้นั้นยังอาจปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอื่นที่เหมาะสมได้ และข้าราชการผู้นั้นสมควรใจที่จะรับราชการต่อไป รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปรับราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นใหม่ได้

กรณีต้องตกเป็นผู้ทุพพลภาพหรือพิการ ในหลักการของกฎหมายนี้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ในบังคับที่ต้องออกจากราชการ แต่ถ้ารัฐมนตรีเจ้าสังกัดสามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่อื่นที่เหมาะสมกับข้าราชการคนนั้นได้ก็สามารถที่จะดำเนินการในส่วนของการให้รับราชการต่อไปได้ก็จะได้รับการสงเคราะห์ให้รับราชการและรับเงินเดือนต่อไปได้ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่หรือไม่มีตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมกับคนนั้นได้ ผู้นั้นต้องพ้นจากราชการไปแต่จะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายบำนาญข้าราชการปี ๒๔๕๔

การลาตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง เมื่อรักษางานถึงที่สุดแล้วหมอลงความเห็นว่าเป็นอย่างไร รักษาจนไม่สามารถที่จะรักษาต่อไปได้แล้ว และถ้าตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพจะเป็นจุดที่ชี้ว่าจะทำงานต่อไปได้หรือไม่ และจะมีตำแหน่งหน้าที่อื่นที่ส่วนราชการหรือสังกัดจะไปดูแลว่าสามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่ได้หรือไม่ และนำเสนอไปที่รัฐมนตรี

การป่วยเจ็บยาวนานแค่ไหนถึงออกจากราชการต้องดูจากความเห็นของแพทย์เป็นหลักว่าการรักษากรณีที่ตกเป็นเจ้าชายนิตรา โดยไม่สามารถฟื้นคืนมาได้ การรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลและของแพทย์ได้สิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งจะเป็นจุดที่ชี้และทำเรื่องเสนอส่วนราชการว่าถ้าท่านไม่สามารถจะกลับมาทำงานได้ก็ต้องสั่งให้ออกจากราชการไป

บทวิทยุรายการ “รอบรู้กฎหมายไทย”
เรื่อง พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตราย
หรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖ (ต่อ)
ตอนที่ ๒ บันทึกเทปวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรียบเรียงโดย

ดวงพร เพชรคง

วิทยากร ๕ กลุ่มงานกฎหมาย ๒

๔. สิทธิกรณีข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ในการรับบำนาญพิเศษเมื่อข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ

“มาตรา ๕ ได้บัญญัติให้ข้าราชการที่ได้รับการสงเคราะห์ในมาตรา ๘ จะยังไม่มีสิทธิรับบำนาญพิเศษจนกว่าผู้นั้นออกจากราชการเมื่อใด จึงจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ดังนี้

(๑) ได้บำนาญพิเศษโดยคำนวณตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ และตามเงินเดือนที่ได้รับในวันที่ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้าย โดยเงินเดือนให้มีความหมายอย่างเดียวกับคำว่า “เงินเดือนเดือนสุดท้าย” ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๒) ถ้าผู้นั้นออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาออกและผู้นั้นขอรับบำนาญปกติ ให้คำนวณบำนาญปกติตามสิทธินั้นบวกเข้ากับบำนาญพิเศษใน (๑) ด้วย เว้นแต่ถ้าผู้นั้นออกจากราชการโดยไม่ได้รับบำนาญปกติก็ให้ได้รับบำนาญพิเศษตาม (๑) แต่อย่างเดียว

(๓) ถ้าผู้นั้นออกจากราชการด้วยกรณีที่เกิดสิทธิที่จะได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาออก ให้ผู้นั้นได้รับสิทธิตามกฎหมายนั้นหรือบำนาญพิเศษตามความใน (๑) แล้วแต่บำนาญพิเศษรายใดจะมีจำนวนมากกว่า”

กล่าวคือ ในมาตรา ๕ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าผู้ที่บาดเจ็บหรือทุพพลภาพที่อยู่ระหว่างการรักษา หรือรักษาหายแล้วกลับเข้ารับราชการได้จะยังไม่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษจนกว่าข้าราชการผู้นั้นจะออกจากราชการ จึงจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ

บำนาญพิเศษคือเงินที่เกิดจากการที่ได้รับบาดเจ็บหรือทุพพลภาพ เป็นเงินอีกก้อนหนึ่งนอกเหนือจากเงินบำนาญของข้าราชการทั่วไป ข้าราชการมีสิทธิได้รับบำนาญเมื่อเกษียณอายุราชการหรือทำงานครบอายุตามที่กฎหมายกำหนด ถ้าหากว่าปฏิบัติราชการจนได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพ

ทางราชการจะมีเงินพิเศษให้อีกก้อนหนึ่ง เงินนี้เรียกว่าบำนาญพิเศษ หลักของกฎหมายในมาตรา ๘ เพียงแต่บอกว่าขณะที่ผู้หนึ่งยังทำหน้าที่อยู่ผู้หนึ่งยังไม่มีสิทธิ ถ้าผู้หนึ่งออกจากราชการผู้หนึ่งมีสิทธิได้บำนาญพิเศษโดยคำนวณตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่และตามเงินเดือนที่ได้รับในวันที่ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บ โดยเงินเดือนให้มีความหมายในนัยเดียวกับเงินเดือนเดือนสุดท้าย

ระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ถ้ารับราชการจนครบเกษียณอายุราชการก็จะได้รับบำนาญปกติ โดยได้รับเงินเป็นรายเดือน กรณีที่จะรับบำนาญได้จะมีกรณีที่อายุครบเกษียณ ๖๐ ปี หรือมีอายุรับราชการ ๕๐ ปี ก็ถือว่าเหตุรับราชการนาน หรือออกด้วยเหตุทุพพลภาพไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ก็จะได้รับบำนาญด้วยทุพพลภาพ หรือบำนาญด้วยเหตุทดแทนซึ่งหน่วยงานขนาดเล็ก แต่กรณีบำเหน็จมีอายุราชการตั้งแต่ ๑๐ ปีก็จะได้รับบำเหน็จเป็นก้อนไปเมื่อออกจากราชการ ส่วนบำนาญพิเศษก็คือไปปฏิบัติราชการจนได้รับบาดเจ็บและรับราชการต่อไปไม่ได้ มี ๒ กรณี คือ ๑. ข้าราชการผู้หนึ่งมีสิทธิรับบำนาญหรือไม่ ถ้ามีสิทธิรับบำนาญก็จะได้รับบำนาญเป็นรายเดือนบวกกับบำนาญพิเศษที่ได้รับจากเหตุทุพพลภาพก็จะจ่ายรวมกันไป แต่ถ้าข้าราชการผู้หนึ่งออกจากราชการโดยที่ยังไม่มีสิทธิได้รับบำนาญก็จะได้รับบำเหน็จเป็นก้อนไปและได้รับบำนาญพิเศษด้วย

๕. สิทธิกรณีข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ในการได้รับบำเหน็จตกทอด เมื่อข้าราชการผู้นั้นถึงแก่ความตาย

“มาตรา ๑๐ เมื่อข้าราชการซึ่งได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๘ ถึงแก่ความตายให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดสามสิบเท่าของบำนาญพิเศษที่คำนวณได้ตามความในมาตรา ๘(๑) ให้แก่บุคคลตามที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการแบ่งส่วนบำเหน็จตกทอดตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้นั้นถึงแก่ความตายด้วยกรณีที่เกิดสิทธิได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาตาย ก็ให้ทายาทได้รับสิทธิตามกฎหมายนั้น หรือบำนาญพิเศษตามความในมาตรา ๘(๑) แล้วแต่บำนาญพิเศษรายใดจะมีจำนวนมากกว่า ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการแบ่งส่วนและเงื่อนไขการจ่ายบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ในมาตรา ๑๐ มีรายละเอียดว่า ข้าราชการมีกฎหมายที่ครอบคลุมเรื่องสวัสดิการของข้าราชการอยู่โดยเฉพาะเรื่องบำเหน็จบำนาญมีอยู่ ๒ ฉบับ ฉบับที่เป็นฐานก็คือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ กฎหมายฉบับนี้จะบอกรายละเอียดไว้ทั้งหมดว่าบำเหน็จคืออะไร บำนาญคืออะไร ถ้าตายแล้วทายาทคือใคร ส่วนพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับ

อันตรายฯ เป็นกฎหมายพิเศษ เป็นกฎหมายที่ให้สิทธิประโยชน์กับข้าราชการที่ประสบอุบัติเหตุ ประสบอันตรายจนทุพพลภาพหรือเสียชีวิต ส่วนนี้ก็จะมามีเรื่องบำเหน็จกับบำนาญ (พิเศษ) ขึ้นมา กฎหมายสองฉบับนี้ใช้คู่ขนานกัน ในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง มีรายละเอียดว่า คนที่ได้รับการสงเคราะห์ ก็คือข้าราชการที่ประสบอุบัติเหตุ ถ้าถึงแก่ความตายก็ให้จ่ายเงินบำเหน็จตกทอดสามสิบเท่าของบำนาญ พิเศษที่คำนวณได้ เดิมมีคำว่าบำนาญพิเศษ ทายาทก็จะได้รับบำนาญพิเศษ แต่ในระบบใหม่ไม่มีบำนาญ พิเศษ ถ้าเจ้าตัวตายทายาทรับบำเหน็จสามสิบเท่าไป และในตอนท้ายของวรรคหนึ่งในมาตรา ๑๐ ที่บัญญัติว่า ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการแบ่งส่วนบำเหน็จตกทอดตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลมหมายความว่า สิทธิของทายาทที่จะพึงมีพึงได้ตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ให้ไปดูพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔ เพราะในพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔ จะบอกไว้ว่า ทายาทคือใคร ทายาทลำดับที่เท่าไร จะแบ่งกัน อย่างไร

ส่วนในวรรคสองเป็นเรื่องของกรณีที่ตายแล้วไปเกิดสิทธิของกฎหมาย ก็ให้พิจารณาว่า กฎหมายฉบับไหนบำนาญพิเศษมีจำนวนที่มากกว่าก็ให้ใช้กฎหมายฉบับที่มีจำนวนที่มากกว่ามาเป็นฐาน ในการที่จะนำมาจ่ายให้กับทายาท ส่วนหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนเงื่อนไขต่างๆ ก็ไปอิงใช้ในกฎหมายของ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔

๖. สิทธิกรณีข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ที่ได้รับการสงเคราะห์หลายครั้ง

“มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าวตามมาตรา ๘ หลายครั้งโดยไม่ได้ออกจากราชการ เมื่อถึงเวลาต้องออกจากราชการให้คำนวณบำนาญพิเศษทุกครั้ง และให้ได้รับการสงเคราะห์ครั้งที่มีจำนวนเงินสูงสุดแต่อย่างเดียว”

หลักการในมาตรา ๑๑ คือ กรณีหากได้รับอันตรายแล้วมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่แล้วก็กลับเข้ามาทำงานแล้วไปประสบอันตรายอีก นั่นคือประสบอันตรายหลายครั้ง เกณฑ์การคำนวณบำนาญ พิเศษตามมาตรา ๘ ยังคงใช้กฎหมายบำนาญ ซึ่งในการคำนวณบำนาญมีทั้งยามปกติและมีเหตุที่เสี่ยงภัย มากขึ้น ระดับของการได้นั้นเป็นสัดส่วนของเงินเดือน ดังนั้นเมื่อคำนวณแล้วในแต่ละครั้งอาจจะได้ จำนวนเงินบำนาญที่ไม่เท่ากัน ทางกระทรวงการคลังจึงกำหนดให้ได้รับในจำนวนเงินบำนาญสูงสุดเพียง อัตราเดียว

ในการคำนวณบำนาญพิเศษทุกครั้งว่าครั้งไหนจะได้เงินเท่าไร เช่น กรณีแรกไปปฏิบัติ ราชการโดยใช้รถยนต์แล้วถูกยิงถือว่าครั้งแรกอาจจะได้แค่ครึ่งหนึ่งของเงินเดือนเดือนสุดท้าย แต่พอครั้งที่ ๒ ได้รับการสงเคราะห์แล้ว กลับเข้ารับราชการแล้วไปปฏิบัติหน้าที่ กรณีที่ ๒ นี้เดินทางไปโดย เครื่องบินซึ่งเป็นการเดินทางที่มีระดับความเสี่ยงภัยมาก หากเครื่องบินตกแล้วไม่เสียชีวิตก็สามารถได้รับ

บำนาญพิเศษอีก กรณีที่มีการเสี่ยงมากขึ้นในระดับนั้น อัตราที่ได้รับถึง ๔๐ ใน ๕๐ ซึ่งมากกว่าครึ่ง ฉะนั้นเมื่อคำนวณบำนาญอัตราบำนาญพิเศษแล้วจะทำให้จำนวนเงินแตกต่างกัน จึงให้จ่ายเฉพาะครั้งที่ สูงที่สุด

๗. สิทธิในการได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ

สิทธินี้ได้ถูกกำหนดขึ้นในมาตรา ๑๒ ที่กำหนดให้ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือ ป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ หาก ข้าราชการผู้นั้นถึงแก่ความตาย ทูพพลภาพ หรือพิการ มีสิทธิที่จะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณี พิเศษ แต่ทั้งนี้ ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบว่าด้วยการนั้น

ในเรื่องของการเลื่อนขั้นของข้าราชการโดยทั่วไปนั้น ผู้ที่ได้รับอันตรายถึงกับต้อง เข้ารับการรักษายาบาล คือ ป่วยเจ็บปกติ ก็สามารถเข้ารับรักษายาบาลได้ ซึ่งสิทธิประโยชน์ก็คือ ค่าใช้จ่ายในการรักษายาบาลทั้งหมด การลาโดยได้รับเงินเดือนถือเป็นสิทธิพิเศษส่วนหนึ่ง และเมื่อ รักษาจนถึงที่สุดแล้วสามารถกลับเข้าทำงานได้ ในหลักของราชการคือ การเลื่อนขั้นของข้าราชการ ตามปกติ ซึ่งทำงานที่เป็นผลดีกับทางราชการก็จะเป็นการเลื่อนขั้นตามปกติ และกรณีของขั้นพิเศษ ได้แก่ผู้ที่ไม่พิการหรือทูพพลภาพตามหลักเกณฑ์ที่มีอยู่แต่เดิมของราชการ ในส่วนที่เพิ่มเติมคือ การรักษายาบาลกับการลาซึ่งจะได้รับเงินเดือนเต็มระหว่างที่ลา และกลับเข้าทำตามปกติ แต่ถ้า ได้รับอันตรายจนสูญเสียอวัยวะและยังไม่ถึงกับพิการหรือทูพพลภาพก็จะมีเงินทำขวัญเป็นเงินก้อน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ซึ่งยังไม่ใช่อัตราตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ฯ เนื่องจากสูญเสียอวัยวะ แต่ยังสามารถกลับเข้าทำงานได้ ไม่มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่โดยรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แต่ตาม พระราชบัญญัตินี้เป็นกรณีที่ประสบอันตรายแล้วสูญเสียอวัยวะ ถ้าไม่สูญเสียสมตามสภาพการทำงาน ของอวัยวะส่วนนั้นก็สามารถจ่ายได้

นั่นคือในกรณีปกติถ้าประสบอันตรายแล้วรักษาหาย ไม่ได้สูญเสียอวัยวะ พิการหรือ ทูพพลภาพก็จะไม่เข้าพระราชบัญญัตินี้ แต่อาจมีในเรื่องของการรักษายาบาล คือ ได้รับการ รักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น และระหว่างลาก็ได้เงินเดือน แต่ในเรื่องของการเลื่อนขั้นจะเขียนไว้เฉพาะคนตาย โดยมองว่าผู้ตายอาจไม่สามารถเรียกร้องจากทางราชการได้ จึงบัญญัติรับรองไว้ในส่วนของ กระทรวงการคลัง ในมาตรา ๑๒ นี้บัญญัติครอบคลุมถึงกรณีของคนพิการหรือทูพพลภาพ พระราชบัญญัตินี้จะให้การดูแลผู้ที่ประสบอันตรายจากการทำงานอย่างหนัก และต้องออกจากราชการ โดยจะสงเคราะห์ดูแลให้สามารถกลับเข้ามาในระบบราชการได้

หลายท่านอาจสงสัยว่าแล้วตำรวจหรือทหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงอันตรายในจังหวัด ทางภาคได้ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ ถึงการเสียชีวิตไม่เว้นแต่ละวันล่ะได้รับการสงเคราะห์ อย่างเป็นบ้าง

ในส่วนของการทบทวนทางกระทรวงกลาโหมมีข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จพิเศษในเวลาฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๒๕ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับอันตรายแต่ไม่ถึงกับพิการและทุพพลภาพให้ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ไม่เกิน ๔ ขั้น

ในส่วนของการตรวจอยู่ในบังคับของระเบียบกลาง คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๒๑ สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาทั้งหลาย และระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันอธิปไตยรวมทั้งความมั่นคงหรือการก่อภัยพิบัติร้ายแรงต่อชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ การเข้าปราบปรามหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จะอยู่ในระเบียบฉบับนี้ ซึ่งจะได้รับสิทธิประโยชน์คล้ายๆ กับระเบียบฉบับแรก แต่จะมากกว่าโดยมีเงินทดแทนต่างๆ เช่น ค่าจัดการศพ ค่าสูญเสียอวัยวะ ค่าทดแทนการป่วยเจ็บเป็นรายวัน ฯลฯ

การให้บำเหน็จความชอบตอบแทนเป็นกรณีพิเศษจะต้องเป็นการตอบแทนพฤติกรรมเป็นครั้งๆ สำหรับครั้งนั้นไม่ใช่ในรอบปีในรอบ ๖ เดือนตามลักษณะของการเลื่อนเงินเดือนตามปกติทั่วไป คำว่า “ความชอบพิเศษ” ในที่นี้จะต้องเหนือกว่าปกติและตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ๒ ฉบับดังกล่าวมา ผู้ที่ได้รับบำเหน็จความชอบตอบแทนกรณีพิเศษในลักษณะของการเลื่อนเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งหรือให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งเป็นสิทธิในระดับสูง เป็นการคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลเกิดขึ้นขั้นรุนแรงถึงขั้นพิการ จนกระทั่งต้องออกจากราชการหรือเสียชีวิต แต่ถ้ามการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ถึงกับออกจากราชการหรือเสียชีวิต แต่มีการปฏิบัติหน้าที่ที่เข้มข้นมาก เช่น เข้าปราบปรามต่อสู้ผู้กระทำความผิด หรือการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการยอมเอาชีวิตเข้าแลก ซึ่งอาจไม่ใช่การปราบปรามก็ได้ เช่น เข้าช่วยเหลือคนตกน้ำ ในฐานะเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็จะได้รับบำเหน็จความชอบตอบแทนเป็นเงินรายเดือน ถ้าเป็นในส่วนของการระเบียบกรมตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันอธิปไตยก็จะได้รับเงิน เรียกว่า เงินเพิ่มพิเศษ ซึ่งเป็นเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบรายเดือน (พสร.) ไม่ใช่การเลื่อนเงินเดือน แต่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนหลังจากคณะกรรมการมีมติให้ ถ้าเป็นการปราบปรามผู้กระทำความผิดก็จะได้รับเงินที่เรียกว่าเงิน พปพ. คือ เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะเหมือนเงิน พสร. ต่างก็เงินปราบปรามผู้กระทำความผิดที่เพิ่มเป็นรายเดือน นอกจากการปราบปรามจริงๆ แล้วก็เป็นการตอบแทนสำหรับพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิตที่เอาชีวิตเข้าแลกด้วย

มีข้อสังเกต คือ ปัจจุบันถ้ามิใช่การปราบปรามผู้กระทำความผิดจนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือมิใช่การปฏิบัติหน้าที่ในสภาพเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตด้วยการยอมเอาชีวิตเข้าแลก กรณีนี้หากได้รับบาดเจ็บหรือบาดเจ็บสาหัสจะไม่ได้บำเหน็จความชอบกรณีพิเศษ เช่น ตำรวจที่ปฏิบัติราชการอยู่ในภาคใต้ออกตรวจพื้นที่แล้วถูกลอบยิงบาดเจ็บสาหัสต้องรักษานาน ๓ เดือน ไม่ถึงกับตายหรือพิการจนกระทั่งออกจากราชการไม่ได้บำเหน็จความชอบตอบแทนเป็นกรณีพิเศษ

นั่นเป็นเพราะความเสี่ยงภัยต่างๆ ในลักษณะของข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่จะมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน ข้าราชการคนใดซึ่งปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่ที่เสี่ยงภัย โดยหลักการแล้วจะมีเงินเดือนบวกด้วยเงินเพิ่มประเภทต่างๆ ในตามตำแหน่งนั้นๆ นั่นคือผู้ที่ต้องทำงานในลักษณะที่เสี่ยงจะได้รับเงินเพิ่มที่ตอบแทนเพิ่มมากกว่าเงินเดือน และถ้าหากผู้นั้นประสบอันตรายในตำแหน่งหน้าที่ที่ความเสี่ยงนั้นรัฐจะให้ความช่วยเหลือหลังจากประสบอันตรายจากการทำงานนั้นๆ เพิ่มขึ้นมาอีก ข้าราชการที่มีหน้าที่หรือมีความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ ค่าตอบแทนในระหว่างที่อยู่ในราชการจะแตกต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นข้าราชการทหาร ตำรวจ หรือพลเรือน สำหรับพลเรือนนั้นมีน้อยมาก โดยส่วนใหญ่อันตรายที่จะเกิดมักจะมาจากการเดินทางไปปฏิบัติราชการและประสบอันตรายจากอุบัติเหตุ การสู้รบหรือการถูกทำร้ายจนพิการหรือประสบอันตรายจากการกระทำของผู้อื่นจะเป็นไปในส่วนของข้าราชการทหารและตำรวจ บุคคลใน ๒ กลุ่มนี้ก็จะได้เงินเพิ่มจากการเสี่ยงภัยหรือเสี่ยงอันตรายในตำแหน่งหน้าที่นั้น ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะประสบอันตรายหรือไม่เมื่อกลับจากการทำหน้าที่ก็จะมีสิทธิพิเศษเป็นทวีคูณของเงินเพิ่มการสู้รบหรือเงินรายเดือนในลักษณะอื่นๆ ที่ตอบแทนการทำหน้าที่นั้นๆ อยู่ ถ้าหากประสบอันตรายก็จะมีพระราชบัญญัติสงเคราะห์ฯ ฉบับนี้ หรือเงินทำขวัญให้การช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้นไปอีก

๘. สิทธิในการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่จะได้รับสิทธิอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น คือ ในมาตรา ๑๓ เป็นเรื่องของการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการซึ่งถึงแก่ความตาย ทุพพลภาพ หรือพิการเนื่องจากเหตุได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบกำหนด

สิทธิของข้าราชการผู้ได้รับการสงเคราะห์ฯ ตามพระราชบัญญัติฉบับเดิมจะถูกตัดสิทธิหรือมีผลกระทบหรือไม่

ข้าราชการผู้ที่ได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อออกจากราชการหรือถึงแก่ความตายนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใหม่นี้ใช้บังคับ ให้ข้าราชการผู้นั้นหรือทายาทได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ และให้ผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือนตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ

พ.ศ. ๒๔๘๘ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติใหม่นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงมีสิทธิได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติสงเคราะห์เดิม ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิ

สรุป

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นการปรับปรุงกฎหมายเดิมฉบับปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ว่าด้วยการสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามคำว่า “ข้าราชการ” เพื่อมิให้มีความหมายจำกัดเฉพาะข้าราชการที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม เท่านั้น แต่ให้ข้าราชการตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีความหมายรวมถึงข้าราชการที่ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม เช่น ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. หรือข้าราชการสำนักงาน ค.ต.ง. ด้วย และเพิ่มเติมคำว่า “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” ให้มีความรวมถึงผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงเพื่อให้สอดคล้องกับคำนิยามคำว่า “ข้าราชการ” ที่แก้ไขใหม่

๒. ปรับเปลี่ยนบทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาอนุมัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดแทน เนื่องจากการพิจารณาอนุมัติตามพระราชบัญญัตินี้มิใช่เรื่องทางด้านนโยบาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนที่เกินความจำเป็นและให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติ

๓. ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาล โดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย และมีสิทธิลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเกินกว่าเวลาที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้โดยไม่จำกัดเวลา

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเรื่องการต่ออายุราชการให้แก่ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการซึ่งต้องเกษียณอายุในระหว่างรักษาพยาบาลออก เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทรักษาพยาบาล ซึ่งปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติรองรับในเรื่องการต่ออายุราชการแล้ว แต่ยังคงให้ข้าราชการดังกล่าวมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายจนกว่าการรักษาจะถึงที่สุด

๕. ข้าราชการที่ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บจากเหตุทุพพลภาพจนต้องเป็นผู้มีกายพิการจะต้องออกจากราชการ หากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นยังอาจปฏิบัติราชการในหน้าที่ในตำแหน่งอื่นที่เหมาะสมได้ และข้าราชการผู้นั้นสมัครใจที่จะรับราชการต่อไป รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นรับราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นใหม่ที่เหมาะสมได้

๖. กรณีที่ข้าราชการผู้ได้รับการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ เมื่อต่อมาออกจากราชการและมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ซึ่งบทบัญญัติในกฎหมายฉบับใหม่ฉบับนี้มีบทบัญญัติในเรื่องของสิทธิ เรื่อง

ของบำนาญพิเศษ เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับเดิมต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรีทุกครั้ง แต่ในปัจจุบันมีระเบียบว่าด้วยการเลื่อนขั้นหรือเรื่องเครื่องราชฯ กำหนดเป็นกฎหมายกลางอยู่แล้ว จึงให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ แต่หากถึงแก่ความตายก่อนที่จะออกจากราชการก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ทายาท โดยจ่ายเป็นเงินบำนาญ ๓๐ เท่าของบำนาญพิเศษที่คำนวณได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้

๗. ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติราชการจนกายพิการหรือถึงแก่ความตาย มีสิทธิได้รับการเลื่อนขั้นเป็นกรณีพิเศษหรือได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ หรือมีข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

๘. เปลี่ยนหลักเกณฑ์การจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ทายาทในลักษณะบำนาญตกทอดเป็นให้จ่ายในลักษณะบำนาญตกทอดแทน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการ ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนจากการจ่ายบำนาญตกทอดเป็นบำนาญตกทอด